

Előfizetési díj:

Vidékre, postán:
vagy

helyben, házhoz hordva:
Negyedévre . . . 1 fnt. 50 kr.
Félévre . . . 3 " — "
Egész évre . . . 5 " — "
Megjelenik e lap hetenként
egyszer, Szombaton.

Előfizetési pénzek el-
fogadtnak Gallia Fülöp
könyvkereskedésében Kec-
skeméten.

KECSKEMÉTI LAPOK.

Ismeretterjesztő hetilap.

Hirdetési díjak:

5 hasábos petit sor, egyszeri
hirdetésnél 5 kr.; — többszöri
vagy terjedelmes hirdetések-
nél árlengedés adatik.

A nyilttérben való közle-
mény 3 hasábos soráért 10 kr.
számíttatik.

Hirdetések elfogadtnak Gal-
lia Fülöp könyvkereskedésében
Kecskeméten. — Hirdetések ezen-
kívül fülvételnek még M. Zeisel er
hirdetési irodájában. (Pest, Király-
utca 60. sz.)

Kecskemét, ápril 24, 1872.

Miután a „Kecskeméti Lapok“-nak első megjelenésétől fél éven át főmunkatársa, utóbb másik fél évig szerkesztőtársa voltam: 1869-ik év október havának 16-ik napjától maig e lapokat mint felelős szerkesztő kezeltem. Ötödfél év alatt e lapok fentartása körül eltöltött időre azon megnyugtató öntudattal emlékezem vissza: hogy mind a lap irányában szerkesztői, mind szülővárosom iránt polgári kötelességemet, tőlem kitelhető jó igyekezettel teljesítettem.

Most hivatalom terhei miatt szerkesztői hivatásomat tovább nem folytathatván, arról ezennel lelépek; mely alkalommal egy részről megajánlom, hogy mint szerény munkatárs, a „Kecskeméti Lapok“ fenállásához jövőben is alkalmilag dolgoztaimmal járulni el nem mulasztandom; más részről e lapokat s annak új felelős szerkesztőjét dr. Dékány Ráfael urat a t. közönség nagybecsű figyelmébe ajánlom.

Isten velünk; senki ellenünk!

Hornyik János.

Kecskemét, 1872, ápril 26-án.

Midőn szerencsém van értesíteni a nagyérdemű olvasó közönséget, hogy a „Kecskeméti Lapok“ szerkesztésének felelősségét a lap nemes lelkű alapítójának és szerkesztőjének megtisztelő fölszólítása következtében magamra vállaltam, kötelességemnek érzem: egyszersmind kinyilatkoztatni, miszerint törekedni fogok, amennyiben csekély tehetségemtől kitelik, odaműködni, hogy szülő városunk és vidékének érdekeit e lapok híven tükrözzék vissza.

Dr. Dékány Ráfael.

Honpolgárság és honosság.

I.

A nagyobb mérvű országos átalakulás mindig kivételes viszonyokat szokott előteremteni, melyek idővel határozottan intézkedő törvény által szabályoztathatnak; míg azonban a fölmerülő esetek a szabályzás szükségességét igazolják, tűrni kell az elmentés viszonyokat, melyek akár egyesek, akár községek hátrányára szolgálnak.

Nálunk az 1848-iki nagy átalakulás és arra bekövetkezett 12 évi szomorú korszak, utóbb az 1860—1867. időközben fenállott félalkotmányos állapot tömérdek illetlen kivételes vagy ellentétes viszonyokat teremtett, melyekkel szemben a törvényhozás gondoskodását kell bevárnunk; addig is azonban az összeütköző érdekek kiegyenlítése tekintetéből vagy kormányhatósági intézkedés, vagy szabályrendelet alkotása útján lehet és kell magunkon segitenünk.

Törvényhozás útján intézkedni csakugyan nehéz is lenne: mert az ide illő közmondás szerint „valahány ház annyi szokás“ — azaz valahány község vagy város, annyiféle sajátos helyi viszonyok fordulnak elő; már pedig a törvény egyes községek vagy városok különböző helyi viszonyaikra ki nem terjeszkehdhetvén, csak általánosan intézkedhetnék s ez által leginkább azon községek és városok szenvednének hátrányt, melyek épen a kivételes viszonyokat tűrni kénytelenek.

E tekintetben most még egyedül a „köztörvényhatóságok rendezéséről“ szóló 1870: 42. t. cz. 23. §-ának végpontja, és „a községek rendezéséről“ szóló 1871: 18. t. cz. 2-ik fejezete ad némi tájékozást; azonban e törvények mellett is fenmarad azon kérdés: vajjon az utóbb említett törvény kiterjeszthető-e az önálló törvényhatósági jogokkal felruházott városokra, — tehát például kiterjeszthető-e Aradra, Szegedre, Debreczenre vagy Kecskemétre?

Ha ezen törvényeziknek I. fejezetét, illetőleg annak 1-ső §-át tekintjük, azt a törvényhatósági önállással bíró városokra kiterjeszteni nem lehet, legfőlebb csak irányadó elveket lehetne abból meritenünk; mint-hogy azonban mind ezen 1871: 18. t. cz. 22-ik §-ának a) pontja jogot enged a községnek, hogy saját belügyeiben szabályrendeleteket (statutumokat) alkothasson, mind pedig az 1870: 42. t. cz. 5-ik §-sa fenhagyja az önálló törvényhatósági jogokkal felruházott városoknak, hogy önkormányzati hatáskörüknek korlátai közt szabályrendeleteket alkothassanak: világos, hogy akár a községek, akár az említett városok a saját községi kötelekükbe felvétel, vagyis helyi polgárjog adományozására nézve, a mennyiben a törvény kimerítőleg nem intézkedik, szabályrendeleti utat követhetnek.

Az tehát itt a kérdés: hogy

1-ször: mikép szerezhethonpolgári jogot az idézett 1870: 42. és az 1871: 18-ik törvény szavai szerint egy idegen, vagy köznyelven szólva egy oly külföldi ember, ki azért költözött be Magyarországra, hogy itt megtelepüljön?

2-ször: mikép szerezhethonpolgári jogot magának a község rendes tagjai közé felvételt, vagyis polgárjogot Kecskeméten, vagy más városban, avagy községben — az utóbb idézett törvény kifejezése szerint egy honpolgár, vagyis oly hazafi, a ki jelenben már a magyar szent korona területének született vagy bevett tagja?

Oly kérdések ezek, miket nekünk kecskemétiül most már elodázhatlanul tisztáznunk kell, mert a város törvényhatósága szervezetének 35-ik pontjában ez iránt fen-

állott eddigi gyakorlatunkat tovább is fentartani kívántuk, — és tisztáznunk kell eme kérdéseket, mert a magyar-futta földön nincs község vagy város, melynek annyi közjavadalma lenne, mint Kecskemétnél; de nincs elhanyagoltabb város Kecskemétnél, melyben az időközben betelepettek oly kevés gond fordított volna, — s ezek most már mind kecskeméti polgároknak tekintik, tartják és igénylik magukat s minden közjavadalomból közösséget követelnek, — pedig nem oda Buda...!!

Nézzük első sorban a honpolgárság kérdését.

Hajdan a király az extraneusokat, vagyis külföldieket és foreusiseket, vagyis az országba ipar, kereskedés, avagy áruszállítás végett beköltözötteket honpolgárosította, midőn azoknak nemességet birtokkal vagy a nélkül adományozott; utóbb ezen honpolgárosítást vagy hazafiúsítást indigenatus czime alatt a törvényhozás is gyakorolta, az ország és nemzet iránt érdemekkel bíró külföldiek irányában: egyébiránt a városok régidő óta gyakorlatában voltak annak, hogy midőn valamely külföldi hazájából elbocsátását és tisztességes életmódját hitelesen igazolta, rendes polgárdíj lefizetése és a polgársági eskü letétele mellett a város rendes polgárai közé felvétetett. A most életben levő kecskeméti polgárok között ilyenek néhányan ma is vannak.

1850—1860. évtized alatt, midőn a bécsi kormány az egész birodalom népeit egy kalap alá borítani ügyekezett, az ausztriai öszbirodalom (fából vaskarika) nevetséges eszméje alapján, — bárki megtelepedhetett ott, a hol kedve tartotta, — csak az adót fizesse: kaptak is ez alkalmon igen sokan; de az alkotmányos állapot érvényre jutásával az ilyenek mennyiben vannak képesítve, vagy mikép válhatnak honpolgárokká, — alábbiak fogják kimutatni.

1867. óta, midőn az alkotmányos magyar királyi miniszterium kormányra jutott, a honpolgárosítás megnyerhetése, illetőleg megadatása iránt meghatározott és egyöntetű gyakorlat állapított meg, melynek több példája van kezünknel.

Nevezetesen a „Közigazgatás“ című heti szakközlöny f. é. 1-ső száma 41. és 42-ik hasábjain közöl egyet Pestmegyéből, melyszerint H. L. nevű külországi, most tétényi lakos folyamodott a honpolgárosításért s a megye a szokásos „ellene észrevétel nem forog fen“-féle végzés értelmében a folyamodványt a belügyminiszteriumhoz terjesztette; a belügyminiszter azon-

ban visszaküldvén, a megye által oda utasította folyamodót, hogy a mennyiben régi törvényeink alapján a szokás szentesítette gyakorlat a honpolgárosítandótól bizonyos kellékeket igényel, a kellékeket következő pontok szerint igazolja; jelesül: 1-ször hogy törvényeink szerint nagykorú; 2-szor hogy itt tartózkodása alatt büntetért elmarasztalva nem volt; 3-szor hogy eléllhetésre elegendő anyagi biztosítékkal, vagy kellő szellemi képességgel bír; 4-szer hogy idegen állam alattvalója lenni megszűnt, illetőleg eddigi hazájának alattvalói kötelekéből elbocsáttatott; 5-ször hogy valamely magyarországi község részéről arról biztosítatik, miszerint magyar honpolgársággal való felruháztatása esetén a községi kötelekbe leendő feivétetésre számíthat. És folyamodó csak ezek után kapta meg honpolgárosításáról szóló oklevelét s egyszersmind a megye biz. közgyűlésén a következő esküt tette le: „Én N. N. — a magyar korona alattvalójának feivétetvén, úgy a törvényes királynak, mint az alkotmánynak hűséget, a törvényeknek pedig engedelmséget fogadok és honpolgári kötelességeimet teljesíteni szentül ígérem. Isten engem úgy segítse”.

Nálunk Kecskeméten két különböző példája fordult elő a honpolgárosításnak.

1870. jun. 27-kén az 5-ik számú cs. kir. d. szidás ezred alezredese kecskeméti származású nejével, több gyermek atyja, saját kérelme folytán e város által féldíj mellett a rendes polgárok közé felvétetett s azután honpolgárosításért a m. kir. belügyminiszteriumhoz folyamodott. Itt azon utasítást nyerte, hogy mivel a fennálló gyakorlati szabályok szerint szükséges, hogy folyamodó mint Csehország Böhmschleippa községéből, annál fogva más államterületből származott egyén igazolja, miszerint a csehországi cs. kir. helytartóság útján elbocsátó levelet eszközölvén, idegen állam

alattvalója lenni megszűnt legyen. Miután ezt ki is eszközölte, a magyar honpolgársággal felruháztatott illetőleg honosított s a honpolgársági oklevél azzal küldetett le számára a miniszterium által, hogy a honpolgársági esküt a városi tanács előtt tegye le s ez a honpolgársági oklevélre feljegyeztessék. Minthogy azonban nevezett alezredes időközben állomását változtatta, a honpolgári esküt 1871. május hónap 1-én az illoki szolgabíró előtt tette le s az írásba foglalt esküt alá is írta, ugyanazon kifejezésekben, mint a fentebb említett tényi lakos.

1870. aug. 19-én E. A. salzburgi származású s a 12-ik számú cs. kir. d. szidás ezredbeli őrnagy, Nagy-Körösön a m. kir. állami ménintézet parancsnoka, különben kecskeméti származású nejével, szintén több gyermek atyja, saját kérelmére féldíj fizetés mellett bevétetett a kecskeméti polgárok közé, s ezt és ausztriai állampolgári kötelezettségéből kikebelezését a m. kir. belügyminiszteriumnál igazolván, honosított és a honpolgársági oklevéllel Kecskemét városához oly utasítással küldetett le, hogy E. A. őrnagy a honpolgári eskünek két hónap alatti letételére szólíttassék fel, az esküt a városi tanács előtt tegye le, az általa aláírandó eskü a miniszteriumhoz küldessék fel s az eskü letétele a honpolgári oklevélre feljegyeztessék. Ez megtörtént a fentebbiekhez hasonló alakban 1871. decz. 20-án.

Az idegenek vagy külföldiek honosítása iránt az 1870: 42. t. cz. 23-ik §-ának végső pontja így szól: „Az, a ki 5 év óta az országban lakik, folytonosan adót fizet s más államnak nem alattvalója, — a törvényhozás tüzetes intézkedéseig honpolgárnak tekintendő.”

Enyhébben intézkedik az időmúlásra nézve az 1871: 18. t. cz. 19-ik §-a, mely határozottan és eképen szól:

„Oly idegenek, kik két év óta állandóan az országban laknak, folytonosan adót fizetnek és más államnak nem alattvalói, a községek által a községi kötelekbe felvehetők, ha a 12., 14. és 15. §§-ok feltételeinek eleget tesznek.” Ezen §-ok pedig azt rendelik, hogy az illető idegen

1-ször: bírvádi kereset vagy büntetés alatt ne legyen.

2-szor: a község terhelése nélkül magát fentartani képes legyen.

3-szor: az illető községhez, felvétetés végett szóval vagy írásban folyamodjék.

4-szer: ugyanazon községben két évig állandóan lakott legyen.

5-ször: ezen idő alatt ugyanott a községi, ezek nem létében egyéb közterheket folytonosan viselte legyen.

Eltekintve már most az eddig érvényben tartott országos és helyi gyakorlattól, az utóbb idézett törvény azt rendeli, hogy egyedül maga a becsületes jó magaviselet, tisztességes életmód és benlakással eltöltött időmúlás, az idegennek vagy külföldinek sem honpolgárságot, sem honosságot nem adhat; hanem szóval vagy írásban kell azért folyamodnia.

A ki tehát ezt elmulasztotta, régi törvényeink értelmében az marad extraneus és forensis, azaz külföldi, az idézett legújabb törvény szerint maradt idegen, helyi szabályaink szerint pedig, mint látni fogjuk, mindig csak bentartózkodó leszen.

(Folytatása következik).

Kecskemét sz. kir. város köztörvényhatóságának 1872. évi april 22-én tartott közgyűlése.

Elnök: Dáni Ferencz főispán; jegyzők: Hornyik János, Boódor Sándor és Fördös Elek.

Olvastatik a m. k. belügyminiszteriumnak f. évi apr. 16-án kelt intézménye, melyben tudtul adatván a város közönségének az 1869-ben Pestre egybehívott országgyűlés berekesztése, egyúttal fel-

T Á R C Z A.

Mikor ábrándozom.

Ha az ábránd ül telkemen,
A szerelem játszik velem, —
Szívemnek e kis madara —
Boldogságról zeng a dala.

Majd felém száll, majd elrepül,
Majd reményem fájára ül,
S ott csicsergi: „szeret, szeret,
A másé nem — tied lehet...!”

S én, — mintha erdőben járnék,
Hol elföd a lombos árnyék,
S körülvesz a holdas éjjel —
Úgy eltelek vágygyal, kéjjel...

Zeng a madár — hallik dala: —
„Te vagy lánykád hű angyala; —
Nappal napja, éjjel holdja, —
De szerelmét eltitkolja.

Titkon szeret, eped értted,
De azért te őt megérted;
Mint ő téged, úgy te őtet —
Áld meg igaz szeretődöt! —

Zeng a madár tovább, másról,
Síróg tartó boldogságról...
A jövőnek tündér képe
Van dalában elregélve.

S a képzelet sebes szárnyán
Lelkem a jövőbe szállván:
Mind ott látom, mire vágytam,
Tündéres ragyogásban...

A remény ott már nem remény:
Ragyogó nap éltünk egén,
S a szerelem bűvös berek,
Szívünk benn' a játszó gyerek.

Ott az álom bűvébredés,
Ahol ránk vár a csókvetés, —
Az élet meg boldog álom,
S én azt veled együtt járom...

Igy folynak majd évek évre,
Le, az idő mély medrébe...
De bár meggyönyvedve járjunk:
Ifjan marad boldogságunk.

Pásztor Ferencz.

Báró Eötvös József utolsó élet-éveiből.

(Felolvasott Falk Miksa tudor által a pesti kereskedelmi csarnokban f. é. márczius 26-án.)

A magyar journalisztika egyik legkiválóbb jelese, a szellemdús és tudós Falk Miksa, ki évek hosszú során át Eötvöshez a legbensőbb és a szó nemesebb értelmében baráti viszonyban állt, fentnevezett helyen és időben a nagy férfiú életéből és levelezéséből, a nagy közönség előtt kevésbé ismert adatokat olvasott fel, melyekből néhány mozzanatot a „Pester Loyd” után hű fordításban ezennel közlünk:

Miután érkező Eötvös első ifjúságáról beszélt, áttér annak irodalmi munkásságára és így folytatja: „Csak röviden említhetem, hogy Eötvös regényírói hírnevét, melyet a „Karthauzi”-val megalapított, a „Falu jegyzője” és „Magyarország 1514-ben” című regényeivel valódi európai hírvé emelte; csak futólag említhetem, hogy valamennyi nagy reform-eszmék, melyek később találták megoldásukat, sőt részben még ez óráig sem találták, legelsőbb ő által pendítették meg. Ő volt, ki legelső kelt ki a

régi megyék ellen a humor és komoly tudomány fegyvereivel, ki legelsőbb merészelt szólni felelős parlamenti kormányról Magyarországon; ugyancsak ő szólalt fel legelőször a zsidók emancipációja, a szabad kir. városok coordinációja és száz meg száz egyéb kérdés mellett, miket mai nap úgy tekintünk, mint mi egészen magától értetődik, de melyeket akkor mint szörnyűségeket visszautasítottak, vagy mint badarságokat kinevettek. Csak úgynevezett ó-conzervativeink, kik minden időben sok okos főket számítottak soraikban, értették meg ezen reform-eszméknek nagy jelentőségét, melyeknek élére Eötvös állott, ki a politikai téren akart oly átalakítást véghez vinni, minőt Széchenyi az anyagi kérdésekre nézve tett feladatává. Mire Eötvös törekedett, sokkal észszerűbb és igazabb volt a történelem és az európai viszonyok által, semhogy egyenesen lehetett volna őt megtámadni, megelégedtek tehát azzal, hogy őt költőnek, regényes rajongónak kiálták, ki a politikához mit sem ért. Különösen gróf Dessewffy Emil tért gyakran e témára „Budapesti Híradójában” a negyvenes évek közepe táján. Eötvös egy ideig csak tűrte ezt, de végre is megsokalta és gróf Dessewffy-t oly csipős módon elégitette ki, hogy ezen — bocsánat a kifejezésért — irodalmi fricskából az önök engedelmével néhány sort fogok idézni. „Gróf Dessewffy élcei közt — írja Eötvös — van egy, melyet hallgatással nem mellőzhetek. Nagyön is gyakran említettett és a közönséget csak úgy szabadíthatom meg tőle, ha egyszer felelek rá. Abból az a pompás élce, hogy báró Eötvös regény író és költő. Igen is irtam regényeket; vajjon jók-e azok vagy roszak, vajjon ártottam-e azokkal az irodalomnak vagy nevetségessé tettem-e magamat azokkal, azt sem a „Budapesti Híradó,” sem gróf Dessewffy nem fogják eldönteni Hanem mi következnek ebből? gróf Dessewffy szerint az, hogy Eötvös József mint-hogy regényeket ír, minden egyébbe, de különösen politikára nem képes. Hát a tisztelt gróf mit mivel,

hivatik a közönség, hogy a jövő országgyűlésre a képviselő választásokat akként eszközöltesse, hogy azok még az aratási nagy munkaidő bekövetkezése előtt foganatosíttassanak.

Elnök: E felolvasott intézmény következtében felhívom a t. köztörvényhatóságot, miszerint az 1848: 5. t. cz. 7-ik §-a értelmében, először a választási kerületeket, másodsor pedig a választási központi bizottságot alakítsa meg; méltóztassanak e tárgyhoz hozzászólni.

Horváth Péter: Nem első alkalom, hogy országgyűlési képviselőt választunk, s így semminemű törvénysértést nem követünk el, ha megtartjuk az eddigi felosztást, maradjon az meg in status quo, annyival inkább, minthogy annál jobb felosztást úgy is alig tudnánk kigondolni.

Ez indítvány általános helyesléssel elfogadtatik s az elnök felhívására Hornyik János főjegyző felolvassa az eddigi puszta és tizedenkénti felosztási tervezetet.

Elnök: Méltóztassék tehát a központi bizottság mikénti megalakítása iránt nyilatkozni.

Fehér Péter: Ha tekintettel lennék azon országos elvre, melyet főispán úrnak is a mi pártunk előtt hangoztatni méltóztatott, miszerint a többség a hatalom, akkor meg nem tagadhatnám azon alkotmányos érzelmeimet, melyek engem Pozsony város példájának követésére ösztönöznek, kérem ironice szólók, ez valóban követésre méltó példa volna! De én e közgyűlési kisebbséget egészen ignorálni nem akarom; olvastassék fel a mi pártunk által összeállított szavazó czédula, azon öt jobboldali bizottsági tagnak neve fordul elő, ha ez összeállítás egyhangúlag elfogadtatik, akkor ám legyen, a 21 tagból álló választmány között legyen öt jobboldali, de ha ez el nem fogadtatik, a szavazásnál megtörténhetik, általunk kitörülttven, majd egy sem jut be a bizottságba.

Lestár Péter: Mi jobboldaliak egyáltalában nem bánjuk, akár választ közülünk a baloldali többség, akár nem, sőt azzal sem, ha egészen a pozsonyi példát követi is, megadjuk magunkat a többség előtt és korántsem akarjuk azon baloldali politikát követni, mely szerint kisebbségi akarataknak kell, habár inparlamentaris úton is érvényesülnie a többség akarata ellenében, de legalább tartuk meg a választás leghelyesebb módját, szavazzunk, és szavazzon kiki saját lelki meggyőződése szerint. (Felkiáltások: szavazzunk!) A névsorszerinti szavazás elfogadtatik s elnök a gyűlést 20 perczig felfüggeszti. Ez alatt a szavazás megtörténvén, a beadott szavazatjegyek összeszámlálása és megolvasására egy bizottság küldetik ki.

Szavazásközben László Károly városi mérnök szavazni akarván, több oldalról felszólalások történtek szavazatjoga ellen, minthogy nem fő, hanem csak egyszerűen városi mérnöknek lön megválasztva. E kérdés a jövő közgyűlésen fog érdemlegesen tárgyalatni.

Bagi László: (polgármester) Van szerencsém jelenteni, miszerint a mult közgyűlés utasítása szerint a képviselőknek állandó szakbizottságokba

való beosztása megtörtént. Együttal pedig azon kérelemmel járulok a jelen közgyűlés elé, miszerint az adópénztár mellé egy irnok van szervezve, de nincs megválasztva, kérem annak megválasztását a jövő közgyűlésen eszközölni. (Helyeslő felkiáltások.)

Elnök: A választás ezennel folyó évi május hó 13-ára kitűzetik.

Bagi László: Jelentem továbbá, miszerint két adóvégrehajtóra volna még szükség, azonban csak ideiglenesen. Méltóztassanak felhatalmazni, hogy ezeket napdíj mellett, s addig, míg reájok szükség leend, tetszés szerint a városi tanács közbenjöttével alkalmazhassam. (Megadatik.) Végül jelentem, hogy a közgyűlési házszabályok elkészítvén, azok a jövő közgyűlésen fognak tárgyalatni.

Olvastatik a 2-ik honvédszázalaj parancsnokságának az iránti felhívása, hogy ha Kecskemét város hajlandó volna az őszi gyakorlatok alkalmával 21 napig 2500 gyalog, 200 lovas honvéd, 30 szórólöveg és az ehhez tartozó legénységnek szállást adni, e tárgybani határozatot e hó végeig tudassa.

A tanács igenlő válaszára utasittatik.

Olvastatik a közoktatásügyi m. k. ministeriumnak az alreáltanoda leendő épülete térrajzának mielőbbi felterjesztése iránti sürgető leirata.

Horváth Döme: Pár évvel ezelőtt oly szerződésre léptünk a közoktatásügyi m. k. ministeriummal, miszerint ha városunkban a nevezett ministerium által egy 4 évi tanfolyamra berendezett s 7 tanárral ellátott alreáliskola fog állam költségén szerveztetni, köteleességünknek ismerendjük ez iskola számára megfelelő helyiséget átengedni, vagy építtetni. Ez iskola eddigelé szervezve lön már két évi tanfolyamra, s hogy mult őszzel kormányunk által a harmad és negyed évi osztályok is fel nem állíthatattak, annak egyedüli oka a városunk által elkövetett azon mulasztás volt, miszerint helyiségről nem gondoskodtunk. Ha ily mulasztásokkal a kormány és törvényhozást irántunk már több ízben nyilvánult jó indulatával elidegenítjük, könnyen megtörténhetik, hogy a felállítandó alreáltanoda valamely velünk versenyző oly szomszéd városba fog végleg áthelyeztetni, mely már is késznek nyilatkozott alkalmas és kész helyiségeit azonnal átengedni; e bekövetkező veszteség pedig főleg iparosainkat és kereskedőinket fogja sújtani, kénytelenítettvén ifjukaik idegen városban taníttatni. E sürgető felhívásra tehát indítványozom, miszerint az alkalmas helyiség megadása iránti szándékunkat újból az által nyilvánítsuk a n. m. m. k. ministerium előtt, miszerint a kívánt térrajzot elkészítvén, azt haldéktalanul terjesszük fel. (Általános helyeslés.)

Elnök: Történtek-e e tárgyban mult évben valamely intézkedések?

Bagi László: Erről még nem szolgálhatok felvilágosítással, hanem felkérem Nagy Lajos volt polgármestert a nyilatkozatra.

Nagy Lajos: Én sem szolgálhatok felvilá-

gosítással, rémlik ugyan előttem, hogy a térrajz el is készült, s át is adatott a kívánt intézkedések megtétele végett Szappanos István tanácsnoknak, ki mult évben elnöke volt a tanügyi bizottságnak.

Szappanos István: Én nem tudom, hogy a kérdéses térrajz nálam van-e, lehet, hogy az iratok közt feltalálható, biz én nem tudom mit kell vele csinálni.

Elnök: A szepítészet és tanügygyel foglalkozó szakbizottság megbizatik, hogy az anteaktákat előkeresvén, e tárgyban f. évi május 13-ára a közgyűlés elé kimerítő véleményes jelentést terjessen, egyúttal e közgyűlésből értesítés fog menesztetni a n. m. m. k. közoktatásügyi ministeriumhoz, miszerint Kecskemét város a kívánt építkezést okvetlen végrehajttandja.

Horváth Döme: Ugyanakkor, midőn a m. kormány nyal a fentebb előadott szerződést kötöttük, egyúttal arra is köteleztük magunkat, miszerint a n. m. m. k. közoktatásügyi és földművelési ministeriumokkal egyetértőleg egy 3. osztályú felsőbb népiskolát is szervezendünk, melyben ifjaink a mező-gazdasági tudományokban is kiképeztetést nyerhessenek, midőn tehát e köteleességünket emlékeztetbe hozom, egyúttal indítványozom, miszerint bizassék meg a tanügyi állandó szakbizottság, hogy ily iskolának mily módon szervezhetése iránt mielőbb egy tüzetes tervet készítvén, azt a közgyűlés elé terjessze. (Általános helyeslés.)

A végzés ily értelemben hozott.

Főispánunk ifj. Nagy Lajos és Pacsu Mihály ügyvédek tiszteletbeli ügyészekké, Posta Pál alatorvost pedig tiszteletbeli városi alatorvossá ki-nevezvén, ezek a közgyűlés előtt tiszti esküjüket azonnal letették.

Olvastattott Szücs Imre tanácsnok javaslata, mely szerint a közmunkaváltság nagyobb összegre emeltetnék és ugyan a gyalognapszám 20 krról 40 krra, a fogat napszám pedig 80 krról 1 frt. 20 krra; indokolja javaslatát azzal, hogy útaink igen rossz karban vannak, s azokat egyedül csak fizetéses napszamosokkal, nem pedig közmunkát töltő egyénekkel, lehetne helyrehozatni.

A javaslat mellett szólnak Szappanos János, Katona Zsigmond és Hajagos Illés, ellene: Horváth Péter és Muraközy József.

A többség nem fogadja el.

Elnök felvilágosítást kér, hogy miben áll a körösi-útcza kiköveztetésének ügye?

Horváth Döme hosszabb beszédben igen szépen kifejti az útakat és módokat, melyeken és melyekkel azt mielőbb eszközölni módunkban álland.

Olvastatik néhány kecskeméti polgárnak Zsivkovics Antal elleni folyamodása, mely véleményezés végett a jogügyi bizottságnak, nemkülönben Vég József és Zsigmond József folyamodásaik a mértékhitelítésnek mily ároni eszközése tárgyában, mely a gazdasági bizottságnak adatik ki véleményezés végett.

Végül jelentést tett a szavazatfejto bizottság

mig én regényeket irtam? Azon kívül hogy saját jószágán gazdálkodást vitt, az alföldnek egy nagy közönségében a korcsmáltatási jogot vette ki haszonbérbe. Ez is mindenestre ép oly tisztességes kereset mód, mint bármely más, és megengedem, hogy szebb is, hasznosabb is, mint a regény írás, de ez nem tartozik a kérdéshez. Az itt a kérdés: vajjon a korcsmáltatási jog haszonbérletése annyira megfelelő előkészület-e a politikai pályára, hogy az, ki borkiméréssel foglalkozik, már ez által kiszámíthatlan előnyvel bír a fölött, ki! Itészetet ízt? Ha szörszállhasogató akarnék lenni mondhatnám, hogy ily bérlethez nem kis mértékben szükségeltetik költői tehetség is, minthogy a bé ő csak úgy kötelezheti magát nagyobb bérleti összeg fizetésére, ha sejtelem teljes kebellet előre lepezeli magának ama száz és százezerre menő meszely bort és pálinka kortyokat, miket korcsmájában meg fognak inni, úgy hogy ennél fogva nemcsak költőnek, de még jóvendőlőnek is mondható. Én azonban gr. Dessewffy nem tartom profétának, de még csak költőnek sem, hanem tartom egészen prózaikus embernek, kinek a következőket akarom mondani: Macchiavelli költeményeket és vigjátékokat irt, Richelieu szomorújátékokat irt, nagy Frigyes költőnek tartotta magát, Canning igen csinos verseket csinált, és az utolsó angol Wigh-miniszterium, mely majd kizárólag költőkből állott, nem épen rosszul kormányozta Angol-országot, és most már tessék Dessewffy grófnak is ugyannyi példát felhozni oly férfiakról, kik a földkerekség bármely országában korcsma árendával foglalkoztak és később nagy államfériaakká lettek. E kielégítés után az ó-conservatívek nyilvánosan békét hagytak neki, de viszonya velök, a mint leveleiből ki fogom mutatni, egész élete végéig nem a leggyengédebb volt. Azonban nagy tehetségeit nem tagadhatták, jelleme imponált nekik és szónoklata elragadó hatása alatt álltak már akkor is, mikor Eötvös politikai pályájának úgy szólván még kezdé-

tén állott. Az 1844-ki országgyűlés alkalmával, midőn a felsőház a főherceg nádor elnöklete alatt épen ülést tartott, valami útcai zavargás történt, és a magas urak, kik ilyenmü pórias jelenet iránt nem voltak érzéketlenek, tömegesen az ajtó felé tódultak, hogy a tréfának szemtanúi lehessenek. A nádor egészen zavarba jött és kétségbeesésében oly hangosan, a mint csak torkán kifért, elkiáltotta magát: Báró Eötvös József a szó! E kiáltásra a főpapok, hercegek, grófok és bárók hirtelen megálltak, várván a történéndőket. Eötvösnek eszeágában sem volt hogy szóljon, de csakhamar átlátta a nádor szándékát és elkezdett beszélni. Minél tovább haladt beszédben annál inkább közeledtek a főurak, kik még rövid idő előtt szökő félben voltak és sűrű csoportokban körülállták és hallgatták az elragadó szónoklatot, mit Eötvös számukra rögtönzött. Mire bevégezte beszédét, az útcai zavargás is véget ért, és a nádor az ülés után meghatottan köszönte meg a segílyt, melyet szorult helyzetében nyújtott neki. Csak mellesleg emlitem itt, hogy 1848-ban Kossuth, ki előbb nem volt barátja a parlamentarizmusnak, ez eszmét, melyet először Eötvös pendített meg, felkarolta, persze hogy azt a maga céljaira felhasználja. Eötvös az első felelős miniszteriumban mint vallás- és oktatásügyi miniszter helyt foglalt ugyan, de kezdettől látta, hova fognak a dolgok sodortatni, és midőn végre a nyílt harc kitört, teljesen visszavonult; ő szóval és írásban százsor ismételte, hogy békés és lágy természete nem forradalomnak való. A viharos időnek utolsó hónapjait rokonainál Bajorországban töltötte, és csak hosszú távollét után tért vissza, hogy a „19-ik század uralkodó eszméi“ című munkáján dolgozzék, mely mű a világirodalomban a legkitünőbb helyek egyikét biztosította számára. Akkor időben Magyarországon politikai élet nem is létezett és így Eötvös olyanban nem is vehetett részt; csak 1857-ben, midőn a császári körút alkalmával egy gyenge reménységű derengett

az ország borús egén, század magával egy kérvényt irt alá, melyet a herceg primás vala a császárnak Budán mulatása alkalmával átnyujttandó, de mely szerencsétlenül a főpap reverendájában maradt vissza. A császárnak az időbeli tanácsadói azt sugták neki, hogy a kérvény oly szörnyű dolgokat tartalmaz, hogy annak egyszerű átvétele is elegendő, hogy a koronát compromittálja. A primás megnyerte ugyan a kihallgattatást, melyet kért és eléggé ravaszul oly fordulatot adott a beszélgetésnek, mely végre is a kérvény átnyujttásához vezethette, ő eminenciája halkul a reverenda zsebe felé hátra nyult kezével, honnan a végzeteljes iratot előhúzza, de mihelyt a császár ezt észrevette, a beszélgetést hirtelen félbeszakította és ügyes fordulattal más tárgyra tért át, ő eminenciája pedig szép esendesen visszavonta kezét. E manőverirozás többször ismétlődött, mindannyiszor a primás eljöttnek hitte a döntő pillanatot, de valahányszor karját a reverenda zsebe felé nyujtá, a császár már más tárgyra tért, míg végre felhagyott szándékával és az érintetlen okmány nyal zsebében eltávozott. E szánalmas eredmény mindazáltal nem bátortalanította el Eötvöst, mindjárt a következő évben irta az „Austria egysége és hatalmának biztosítékai“ című híres röpiratát, mely azonban a nem sokára bekövetkezett Austria és Olaszország közti háborúban csak futólag vonta magára a közfigyelmet. A háború szerencsétlen kimenetele után Bécsben igen készkedtek volna a röpiratban megpendített eszmékre visszatérni, de már késő volt, az izgatottság sokkal nagyobb fokot ért, bekövetkeztek Magyarországon az 1860--61-ki évek és a Schmerlingi reactió, mely események még eléggé friss emlékeztetben élnek nálunk.

(Folytatása következik.)

arról, miszerint a választási előmunkákat fogantató központi bizottság elnökül: Muraközy József, tagjaiul pedig: Csillag Antal, Főrián Károly, Gáspár Lajos, Milhoffer Frigyes, Ujszászi József, Bene Sandor, Cseh György, Dunszt Ferencz, Grósz Sándor, Hollósy Zsigmond, Horváth Péter, Kónya Sándor, Kovács László ügyvéd, Kulcsár Sándor, Mester Mihály, Prohászka Ferencz, Salamon Imre, Szabó István, Szeles Ferencz és Szilády Lajos lettek megválasztva.

K.

A kecskeméti Takarékpénztár részvényeinek értékét illetőleg.

A „Kecskeméti Lapok“ f. évi 16-ik számában olyatén tartalmú hirdetés jelent meg, hogy „Helybeli Takarékpénztári részvények kaphatók, Népbanki részvények pedig kerestetnek, — a venni vagy eladni szándékozók jelentkezzenek“ — — —

Miután ez ideig bárhogy kerestetett is takarékpénztári részvény — nem volt eladásra kapható, — több jelentkezés történt a vételre; és Horváth Péter ügyvéd úrnál állítólag csakugyan kapható 4 db. részvény, s az ára egy részvénynek 600 frt.; sőt annyira kapható, hogy kész saját részvényét is eladni 1000 forintért.

A Takarékpénztári részvényesek és a venni szándékozók érdekében ezen értesítést tenni szükségesnek találtuk.

Több takarékpénztári részvényes. *)

Fölhívás

a kecskeméti első téglagyár-társulati részvény aláírására.

A kecskeméti iparegylet igazgató-választmánya, tekintettel mindazon nagyobb szerű építkezésekre, melyek városunkban a legközelebbi évtized alatt végrehajtandók lesznek, tekintettel a különben is kilátásban levő rendes építkezésekhez megkívánható anyag-szükségletre és az e miatti tetemes ár-emelkedésre; időszerűnek látta egy téglagyár-társulat megalakításáról gondoskodni, mely egyelőre 1000 darab 100 frtos részvényekre 100,000 frt. tőkének részletenkint 50% befizetése mellett lenne megkezdendő; fentartván a társulat a másik 50% összegnek a körülmények szerinti befizetését, valamint ha további kiterjesztése szükségeltetnék, újabb 1000 részvény kibocsátása által a tőkének 200,000 frtra emelését.

Miért is felhivatnak mindazok, kik ezen vállalatba résztvenni kívánnak, Gallia Fülöp, Gyenes Sándor, Katona Zsigmond és Konrád Gyula ivkező uraknál részvényenként 5 frt. előleg befizetése mellett neveiket beírni. Fölüljegyzés esetén a részvény aránylagos leírással fog megállapíthatni.

*) Mi pedig saját tapasztalásunk s közbejöttünkkel néhány hét előtt történt egy takarékpénztári részvény elárulása alkalmából bizonyítani képesek vagyunk: hogy a kecskeméti takarékpénztár részvényének Horváth Péter ügyvéd úr által fentebb megállapított ára legkevésbé sem túlságos.

Szerk.

A részvények előjegyzésével az alakuló közgyűlés azonnal meg fog tartatni.

Kelt Kecskeméten, az iparegyletnek 1872. ápril 24-én tartott választmányi üléséből kiküldött ideiglenes bizottság nevében.

Katona Zsigmond,
biz. elnök.

Csörgei Imre,
biz. jegyző.

Irodalom és művészet.

* A Fellegi Viktor által szerkesztett „Apolló“ című zenemű-folyóirat 8-ik száma megjelent következő tartalommal: Ködfátyol-kepek, Petényi Ottótól. — Polka elegante, Leiboldtól. — Amazon-induló, Poór Vilmostól. — Két gyermekdal. Üdvözöl, Allaga Gézától. E folyóirat előfizetési ára negyed évre 1 frt. 25 kr., mely összeg Budára a szerkesztőhöz küldendő.

* „Kikelet“ ezim alatt adja ki Hajgató Sándor, Nagykanizsán, újabb költeményeit. A nem minden tehetség nélküli fiatal író, — jelenleg a „Zalaszomogyi Közöny“ belmunkatársa, — 1868-ban adta ki verseinek első kötetét, mely a maga közönsége körében szép pártolásnak örvendett. A jelenleg kiadandó művek a tavasszal fognak megjelenni. Ara 1 frt. Ajánljuk közönségünk figyelmébe a törekvő fiatal író, ki a néptanítói nehéz pályán megmaradt üres idejét ily nemesen használja fel.

Helybeli újdonságok.

— **A helybeli ipar-egyletbe** Dáni Ferencz főispán úr belépni kívánván, a f. hó 24-én tartott választmányi ülésben felállás és egyhangú lelkes éljenzést mellett rendes tagul felvételt. — Valóban szép példa áll előttünk, midőn ily férfiú, ki pártkülönbség nélkül a közönség osztatlan nagybecsülését magának kinyerve, ipar-ügyeink fontosságát nemcsak ismeri, de át is érezve, azt erélyes közreműködésével gyámolítani igérkezik.

* **Horváth Döme** úr, Kecskemét város al-választó kerületének országgyűlési képviselője, holnap, apr. 28-án d. e. 10 órakor a színház teremben választóihoz beszédet fog tartani a lefolyt országgyűlés eredményéről. Fölhívjuk rá az érdekeltek figyelmét.

* **Téglagyár-társulat** van alakulóban Kecskeméten, mely intézménye valóban nagy szüksége van e városnak, s eddigi hiányát a közönség nagyon megérezte. E hiányt pótolni óhajtván az iparegylet igazgató-választmánya, — tekintettel a mostanában előforduló nagyobb szerű építkezésekre — időszerűnek találta egy téglagyár-társulat megalakításáról gondoskodni, mely egyelőre 1000 darab 100 frtos részvényekre 100,000 frt. tőkének 5% töl lefizetése mellett leendő megkezdve. Azok, kik e korszerű vállalatban részt venni óhajtnak, Gallia Fülöp, Gyenes Sándor, Katona Zsigmond és Konrád Gyula ivkező uraknál jelentkezzenek. Megvagyunk győződve, hogy e vállalatot sokkal melegebb érdeklődéssel öleli föl városunk közönsége, hogysem csak távolról is gondolni lehetne arra, hogy a kezdeményezők buzgalma folytán létrejött eszme hajótörést szenvedne.

— **Nyilatkozat.** A „Kecskeméti Lapok“

legutóbbi 16-ik számának újdonsági rovatában egy felhívást olvastunk, mely szerént a rendőrség a „kutyatánczoltatókat“, mint „állat kinzókat“ más alkalommal a városban meg ne tőrje stb. Ezen jó akaratú felhívás folytán kijelentjük: hogy a közrend érdekében tett és teendő intézkedéseink körüli, úgy egyesek mint a nyilvános lapok részéről történő alapos figyelmeztetéseket szívesen véve, nem engedjük elhangzani, s az ily felszólalásokat mindenkoron a közönségnek eljárásunkat könnyítő támogatása jeleül fogjuk tekinteni. Mi illeti azonban a felhozott kutyatánczoltatást, — a nélkül, hogy a fölött vitatkoznánk, mennyiben lehet a jól táplált és idomított állatok ügyességi mutatványait állatkinzásnak tekinteni — felvilágosítani kívánjuk: hogy míg egy részről az olasz kutyatánczoltatók felsőbb hatósági engedéllyel ellátva, keresetükből helyi jótékony célra is juttatnak pár krajczárt, és így a „könynyen kidobott fillérekből“ humanisztikus intézetünk, — a polgári kórház, — oly helyről is nyer támogatást, honnan egyébként soha, és semminemű segélyben nem részesülhetne. Kecskeméten 1872. évi April hó 24-ik napján. A rendőr-kapitányi hivatal. *)

* **Áttért nő.** A mult vasárnap egy izraelita vallású nő tért át a kath. hitre, hogy kath. vallású kedvesével egybekelhesen. E tény is igazolja a német költő azon szavait, hogy a szívnek hite, politikája, reménye, üdve, mindene a — szerelemben központosul.

* **A szentháromság téren** egy panorámás üte föl tanyáját, ki képekben mutatja a lefolyt porosz-francia hadjárat nevezetesebb csatáit. A kinek tetszik, megnézheti.

* **Kecskeméten színházat építenek.** E hirt hozta a mult héten majd minden lap, melyre vonatkozólag meg kell jegyeznünk, hogy ez nem való, miután Kecskemétnak van színháza, még pedig föl is van a homlokára írva nagy kék betűkkel, hogy „Kecskeméti színház.“ A téves hír úgy került a lapokba, hogy valami rügött lángeszű journalista járt itt a napokban, s a kaszinó melletti építkezésből nem bírt mást következtetni, minthogy az — színház lesz.

* **Hangverseny.** A helybeli reformált főiskolai zenekar, id. Baktay Mihály karnagy vezetése alatt, hangszeres javítása, illetőleg újak beszerzése céljából ma, april 27-én a városi dalárda s Kada E. és Kishalmy F. urak közreműködésével, a színházban, tánczczal összekötött hangversenyt rendez, melyre a közönség részvéte tisztelettel föl hivatik. A műsorozat igen érdekes leendő. Előadás után táncz, az „első zenekar“ működése mellett. Helyárak: zártszék 80 kr. Földszint és deákjegy 40 kr.

*) Nem az itt a kérdés, hogy van-e hatósági engedélye a kutyatánczoltatóknak, vagy hogy mennyit adtak beszédett fillérekből jótékony célra, — hanem az, hogy az állatoknak ilyenemű „idomítása“ elváhatlan kapcsolatban áll a kinzással. Vagy ha nem, úgy a korbácsolás s a medvetánczoltatók botlítása is „táplálására“ szolgál a szegény állatoknak.

Újdonság.

Felelős szerkesztő: **Dr. Dékány Ráfael.**

H I R D E T É S E K.

Árverési hirdetés.

A „Kecskemét-vidéki Gazdasági Egyesület“ igazgató-választmánya által közhírré tétetik, miszerént általa, a magyar királyi földmívelés- ipar- és kereskedelemügyi nagyméltóságú miniszterium által, a sertésenyésztés javítása tekintetéből nyújtott pénzalapon József főherczeg ő fenségének kis-jenői uradalmából vásárolt 81 darab kitűnő minőségű 2—4 éves tenyész-kocza-sertés, a legtöbbet igézőknek árverésen el fog árúsíttatni a következő feltételek alatt u. m.:

a) vevők köteleztetnek a megígért és leütött vételért, készpénzben a helyszínen azonnal lefizetni.

b) az árverésben csak gazdaság-egyleti tagok, vagy községi sertés-tenyésztés előmozdítása tekintetéből e célra írásbeli meghatalmazvánnyal ellátott községi előjárósági megbízottak vehetnek részt; megjegyeztetik, hogy gazdaság-egyleti tag lehet, — az egylet elnökségénél bármikor eszközölhető beiratás által — minden önjogú becsületes ember.

c) vevőktől elváratik, hogy az általuk megvásárolandó tenyész-koczákat, míg a tenyésztésre alkalmasok, attól el nem vonják.

Az árverés a „Kecskemét-vidéki Gazdasági Egyesület“ székhelyén Kecskeméten, a sertések jelenlegi elhelyezési helyén, Csáki József hízaladájában folyó 1872-ik évi ápril hó 29-ik napján dél-élt 8 órakor veszi kezdetét, hova a venni szándékozó egyleti tagok személyesen vagy írásbeli meghatalmazottaik által, úgy a vidék t. cz. előjárói ezennel tisztelettel meghívattak.

Kelt Kecskeméten a „Kecskemét-vidéki Gazdasági Egyesület“ igazgató-választmányának 1872. évi ápril hó 18-ik napján tartott üléséből.

1—2 Kiadta: **Cseréklyei Károly,** egyli. jegyző.

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy piócza kereskedésemet a halasi nagy-útczából a csongrádi-kis-útczába a Biró (előbb Magyar István) féle házba áttettem.

Özv. Schmied Józsefné.

Alolirott tisztelettel értesíti a n. é. közönséget, miszerint Tomaskó testvérek vendéglőjében 10 évig főzőnő minőségben levén, f. 1872. évi május 5-én a nagy-halasi-útczában 25. házszám alatt az „arany csillaghoz“ címzett vendéglőben önálló bor- és sörmérést, nemkülönbben étkezési helyiséget tart. — A midőn tehát a t. cz. közönség becses pártfogását kéri, ígéretet tesz egyszersmind, miszerint szolgálatot a legjutányosabb árért és pontosan teljesítend.

1—1

Özvegy Zajacz Jánosné.

Galander Regina,

ki a fodrászatot a legújabb divat szerint Pesten kitanulta s máig Pesten folytatta, most itt helyben letelepedett és szolgálatát jutalmas árért a t. közönségnek ajánlja.

1—2 Lakása: nyereg-útcza, Dömök Antal-féle házban.

Nyomatott Kecskeméten, Tóth Lászlónál. 1872.

Figyelmeztetés

Gombos

„Erősítő italára“
a földbirtokosokhoz!

Miután a munkások mezei munkák közben többféle okokból hasmenést, vérhast, görcsöt, hányást, hideglelést szoktak kapni, mi őket rendesen hosszú időre munkaképtelenné teszi; mindezen bajokat

Gombos erősítő-itala

által oly gyorsan lehet megszüntetni, hogy a szenvedőt még a munka színhelyéről sem kell eltávolítani. — Megelőzőleg szeszes italok helyett naponkint két kanalat foglaló pohárban adva, a munkást ép erőben lehet megtartani.

Kecskeméten raktár: Fejér István kereskedőnél.

1—12